

Bijlage Noodzakelijke maatregelen om bestaanszekerheid te realiseren

Om bestaanszekerheid te realiseren bevelen we de volgende maatregelen aan.

- 1 Voer de **vernieuwde norm voor bestaanszekerheid en het bufferbudget van 9 procent** in, zodat mensen in Nederland met een laag inkomen, kunnen rondkomen en meedoen. Pas deze norm toe in de Participatiewet, Toeslagenwet, IOAW, AIO, UWV en bij de beslagvrije voet.
- 2 **Versimpel het systeem van toeslagen en inkomensondersteunende regelingen**, zodat het eenvoudig en overzichtelijk wordt, het inkomen van mensen voorspelbaar wordt en werken loont. Dat betekent:
  - a. Standaardisatie van begrippen
  - b. Ken zoveel mogelijk regelingen en toeslagen ambtshalve toe met steekproefsgewijze controle achteraf. Zoals de intergemeentelijke sociale dienst van Landgraaf en Brunssum (de ISD BOL) dit toepast of werk bijvoorbeeld het Virtueel Inkomens Loket van de gemeente Utrecht verder uit.
  - c. Minimaliseer de risico's van bijstelling of terugvordering voor de burger. Onderzoek of toeslagen waar mogelijk via de dienstverlener (ziekttekostenverzekeraar; woningcorporatie; energiemaatschappij) kunnen worden uitbetaald, zodat het risico van fouten bij de organisaties ligt en niet bij de inwoner.
  - d. Zorg dat bewoners gedurende de transitie van het toeslagenstelsel gevrijwaard worden van de financiële gevolgen.
  - e. Integreer alle kindregelingen, waardoor het niet-gebruik van regelingen af zal nemen.
  - f. Uniformeer betaaldata zoals die van huur, uitkering Participatiewet, UWV-uitkering. Dat vergroot het overzicht. Betaal eerst, en factureer rekeningen een week later (belastingdienst, ziektekosten etc.).
  - g. Maak de Participatiewet uitkering overdraagbaar van de ene gemeente naar de andere, waardoor mensen die verhuizen naar een andere gemeente, niet opnieuw een uitkering hoeven aan te vragen en een langere periode in onzekerheid verkeren en dan geen inkomen hebben.
- 3 **Zorg dat het inkomen van mensen voorspelbaar wordt en werken loont**
  - a. Organiseer het zo dat ook mensen met wisselende inkomsten een fatsoenlijk bestaansminimum conform de 9%-norm van de commissie Sociaal Minimum hebben.
  - b. Koppel de huurtoeslag los van het inkomen van het inwonend kind tot 23 jaar.
  - c. Verhoog de bijverdienregeling in de Participatiewet tot de maximale belastingvrije vrijwilligersvergoeding.
  - d. Focus op duurzame uitstroom, maak het mogelijk dat mensen in de bijstand of met een UWV-uitkering een opleiding kunnen volgen zodat zij duurzaam kunnen uitstromen.
  - e. Verwijder onnodige schotten tussen de uitvoering van verschillende uitkeringen zoals WW, Wajong, WIA en Participatiewet. Op die manier vallen mensen niet meer buiten de boot.

- f. Vergoed ook de kinderopvang voor mensen met een laag inkomen die een opleiding volgen of vrijwilligerswerk doen, zodat zij uiteindelijk duurzaam kunnen uitstromen dan wel zichzelf kunnen ontwikkelen en een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.

4 **Waarborg kinderrechten**

- a. Biedt kinderen zelfstandig toegang tot sociale zekerheid als niemand anders in hun levensonderhoud kan voorzien. Vaak hebben kinderen als ze uit huis geplaatst worden, of als beide ouders overlijden, geen zelfstandig uitkeringsrecht.
  - a. Sluit gezinnen met kinderen niet af van energie en water; huisuitzettingen van gezinnen worden tot het uiterste voorkomen. Indien onvermijdelijk wordt een alternatief geboden.
- b. Zet de ambitie van de Tweede Kamer voort om kinderarmoede te halveren en zorg dat kinderen zich zo onbezorgd mogelijk kunnen ontwikkelen.

5 **Vergroot de toegang tot de zorg** voor mensen met een laag inkomen, door:

- a. De eigen bijdrage voor minima te maximaleren en stapeling van zorgkosten (bij de Zorgverzekering, WLZ en WMO) tegen te gaan.
- b. Het verplicht eigen risico in de Zorgverzekeringswet af te schaffen.
- c. Verruim het basispakket om uitstel en het mijden van zorg en daardoor olopende zorgkosten te voorkomen. Bijvoorbeeld met fysiotherapie voor mensen die dat chronisch nodig hebben, met mondzorg voor volwassenen en orthodontie voor kinderen uit een gezin met een laag inkomen.
- d. Verlaag de eigen bijdrage op grond van de Wet langdurige zorg en zorg dat het zak- en kleedgeld voldoende is voor eigen uitgaven, participatie en ontwikkeling.

6 **Betaalbare woningen voor iedereen**

- a. Zorg voor de bouw van voldoende sociale huurwoningen in alle gemeenten zoals is afgesproken in de regionale woondeals, minimaal 30% maar waar nodig meer.
- b. Schaf de winstbelasting (VPB en ATAD) af voor corporaties zodat ze extra kunnen investeren in nieuwbouw en verduurzaming en daarnaast de huren betaalbaar kunnen houden.
- c. Zet de regulering van de vrije sector huren door zodat huurders en woningzoekenden beter beschermd worden tegen woekershuren.
- d. Zorg dat huurders het deel van het inkomen dat opgaat aan wonen de komende jaren zien dalen.
- e. Schaf de kostendelersnorm af zodat bijstandsgerechtigden een woning kunnen delen met anderen.
- f. Pak energiearmoede aan: bevorder de snelle verduurzaming van de woningvoorraad en geef daarbij voorrang aan woningen met slechte labels waar mensen met de laagste inkomens wonen. Zorg voor een plafond voor energielasten voor kwetsbare groepen mensen.

7 **Pak door op de schuldenaanpak**

- a. Verlaag de maximale incasso- en met name deurwaarderskosten en realiseer één incassobureau op de lange termijn en op de korte termijn eenzelfde incassoregime voor alle overheidsschulden.
- b. Realiseer goede begeleiding tijdens een traject en zorg voor nazorg.

- c. Betrek ook informele schulden bij een duurzame oplossing.
- d. Investeer in toegankelijkheid van de schuldhulpverlening; versterk en intensiveer vroegsignalering om kleine schulden klein te houden.
- e. De totale schuldenlast van burgers wordt geschat op 4 miljard aan schulden. De kosten die de samenleving betaalt om dit terug te halen, en dat lukt niet volledig, zijn 17 miljard. Spreek bedrijven aan op sociale incasso en het altijd meewerken aan een oplossing voor schulden. Stimuleer dat zij inzetten op preventie van schuldenproblematiek door sociaal te incasseren. Realiseer en handhaaf de wettelijke vereisten vanuit de Wet kwaliteit incassodienstverlening. Zet bijvoorbeeld in op het keurmerk Gbo (geldzorgenbewuste organisatie): een incassopraktijk waarin klanten humaan worden behandeld, schulden niet oplopen vanwege de incassoprocedure(s) en een rechtsgang wordt voorkomen.

8 **Investeer in sociaal werk en geef ervaringsdeskundigheid** een serieuze plek in de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Sociaal werkers staan naast mensen en zijn present in wijken. Dat draagt bij aan een gezonde en sociale leefomgeving, voorkomt in plaats van geneest en is een basisvoorziening voor bewoners. Door hier extra in te investeren neemt het vertrouwen in overheid en hulp toe, stijgt het bereik van regelingen en wordt onnodig medicaliseren van sociale problematiek voorkomen. Het versterkt de kracht van de samenleving. Het kinder- en jongerenwerk draagt aantoonbaar bij aan het versterken van participatie en talentontwikkeling van onze jeugd.

Stimuleer daarnaast dat gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties ervaringsdeskundigen in dienst nemen voor beleidsontwikkeling en uitvoering. Met ervaringskennis worden beleid en uitvoering effectiever omdat het beter aansluit bij wat bewoners nodig hebben. Investeer daarom ook in voldoende mogelijkheden voor ervaringsdeskundigen om opgeleid te worden om kennis in te zetten in sociaal werk, hulpverlening en beleidsontwikkeling.

9 **Stimuleer publiek-private samenwerking** en investeer in samenwerking met maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties en noodhulpbureaus die mensen met urgente noden, armoede of schulden ondersteunen. Door deze samenwerking kunnen gemeenten hun bereik en bekendheid met bestaande voorzieningen onder inwoners vergroten. Door gebruik te maken van hun kennis en inzichten kunnen gemeenten bovendien hun beleid efficiënter inrichten.